

„Бобата” се явява на място, където сам пожелае. На около 200 м северно от с. Ново село, Старозагорско е имало теке (по вероятно става дума не за турско теке – манастир и тюрбе - гробница, а за циганска къщичка на “боба”), където според преданието е погребан овчар. Хората говорят, че от време на време през нощта от там излиза дух/ призрак и отива за вода на “Аладжака” – голям извор южно от селото. В това време се чува звук от барабан (Делирадев 1953: 283). Разказите на циганите/ ромите допълват: “Един овчар, който искал да напои овцете си, видял целия басейн (изворът е хиперболизиран до размерите на басейн) осветен от кандила и “бобата” вътре се къпе. Когато овцете приближили водата, огньовете изгаснали и “бобата” дал да се напоят животните. След това пак светнали” (м., р. 1933 г.). Тук липсва описание на духа, но от разказа проличава, че е с човешки образ. В единичен случай го намираме на място, свързано с проливане на кръв (напр. в Петрово). Преданието разказва, че някога тук един голям турчин пехливанин се бори с бик. Бикът го намушква и убива. “На това място имало само кръв, няма кости, турчинът не е погребан тук” (ж., р. 1934 г.).

За да реализират почитта си към духа, циганите/ ромите построяват на мястото, което той обитава, специална къщичка. В най-общ вид тя наподобява опростено копие на турското тюрбе. Обикновено е кирпичена, покривът е покрит с прости керемиди, подът вътре е от трамбувана пръст, с едно малко прозорче и проста дървена врата (Чирпан, Петрово, Ново село). Вътре в стаичката е поставен дървен ковчег (в с. Петрово е бил като двустрешен покрив), камък или сандък с пясък, където да се закрепят запалените свещи, а в по-ново време и метален свещник. На земята се постилат хасъри и се поставят донесени от посетителите малки, отначало само зелени*, а по-късно и пъстри, възглавнички. В Петрово десетилетия къщичката на “бобата” е на селския герен**. Около средата на 30-те години на XX век с част от герена е оземлен местен жител българин и къщичката попада в неговия двор (ж., р. 1934 г.). В Стара Загора за “бобата” освобождават и подреждат отделна стая в къщата, където се появява. Когато си замине, стаята се връща към ежедневието на дома (ж., р. 1928 г.).

Подобен вариант на видимото култово пространство се среща и в циганския/ ромския квартал “Столипиново” и в Шекер махала, Пловдив (Денова 2004: 132). В миналите години в махалата „Хаджи Хасан” в Пловдив на много места в дворовете има къщичка на „боба”. Днес са запазени

* зеленият цвят е свещен за мюсюлманите

** общинска поляна за паша на добитъка